

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní Mgr. Lenkou Havlíčkovou ve věci

žalobkyně: **H. H. P.**, narozená dne X,
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika,
zastoupena advokátem Mgr. Ondřejem Fialou,
sídlem Václavské náměstí 808/66, 110 00 Praha,

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**,
sídlem Hradčanské náměstí 101/5, 118 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2023, č. j. 302886-2/2023-MZV/VO,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2023, č. j. 302886-2/2023-MZV/VO, jímž žalovaný na základě žádosti žalobkyně o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza podle § 180e odst. 2 a 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) shledal, že rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „velvyslanectví“) ze dne 24. 3. 2023 o zamítnutí žádosti o krátkodobé vízum č. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), podané žalobkyní dne 25. 10. 2022, je v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Důvodem neudělení krátkodobého víza bylo obcházení zákona o pobytu cizinců žalobkyní tím, že účelově uzavřela manželství s občanem České

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

republiky, s cílem získat vízum k pobytu na území Evropské unie (České republiky). Současně žalobkyně navrhla, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit jí náklady soudního řízení.

Žaloba

2. Žalobkyně v žalobě namítala, že žalovaný porušil § 180e odst. 6 zákona o pobytu cizinců, neboť řádně nevypořádal námitky žalobkyně uvedené v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza. Uvedla, že se žalovaný nesprávně a nedostatečně vypořádal s námitkou, že velvyslanectví se v řízení neřídilo závazným názorem žalovaného vyjádřeným v rozhodnutí ze dne 8. 2. 2023, č. j. 300781-2/2023-MZV/VO, jímž bylo zrušeno původní zamítavé rozhodnutí velvyslanectví ze dne 9. 12. 2022, č. j. HANO202210250001, a věc byla vrácena velvyslanectví k dalšímu řízení pro nedostatečně zjištěný skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to stran pochybností vyplývajících z provedených paralelních pohovorů žalobkyně a jejího manžela. Žalovaný v rozhodnutí ze dne 8. 2. 2023 rovněž původnímu zamítavému rozhodnutí velvyslanectví ze dne 9. 12. 2022 vytknul nedostatečné odůvodnění a rozpory ve spisovém materiálu. Prvostupňové rozhodnutí velvyslanectví ze dne 24. 3. 2023 je přitom založeno na prakticky stejném odůvodnění jako původní zrušené rozhodnutí ze dne 9. 12. 2022.
3. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem žalovaného o údajné účelovosti manželství, což žalovaný spekulativně odvodil s odkazem na konzulovu znalost místních poměrů a osobní kontakt s žalobkyní při aktualizacním pohovoru, kdy žalobkyně měla u pohovoru kývat hlavou. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť vychází ze spekulací a domněnek, které nemají oporu ve správním spise. Rozhodnutí nelze založit na osobních dojmech z kontaktu s žadatelem ani na domněnkách a spekulacích. Dodala, že v prvostupňovém rozhodnutí není o provedení aktualizací pohovoru ani o dojmu z osobního kontaktu s žalobkyní zmínka. Uvedené důvody se tedy překvapivě objevují až v napadeném rozhodnutí.
4. Dále žalobkyně namítala, že napadené rozhodnutí je v rozporu s § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a s účelem a smyslem směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice 2004/38/ES“). Zdůraznila, že prokázala své postavení rodinného příslušníka občana České republiky dle § 15a odst. 1 písm. a) a § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť je manželkou občana České republiky – T. N., narozeného X. Dle žalobkyně nebylo v řízení prokázáno naplnění aplikovaného důvodu pro zamítnutí žádosti o udělení víza podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců – uzavření účelového manželství s cílem získat vízum.
5. Žalobkyně konstatovala, že posouzení účelovosti manželství je otázkou skutkovou, k čemuž poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43. Pokud cizinec řádně doloží uzavření sňatku, platí vyvratitelná domněnka, že manželství neuzavřel s úmyslem obejít zákon o pobytu cizinců. Důkazní břemeno ohledně prokázání opaku nese výhradně správní orgán. Správní orgány v posuzovaném případě důkazní břemeno stran účelového uzavření manželství neunesly, neboť nebylo bez důvodných pochybností prokázáno, že by manželství mělo být uzavřeno výlučně za účelem získání práva volného pohybu. Správní orgány nesprávně hodnotily provedené důkazy, neboť na jedné straně přikládaly neúměrně vyšší váhu údajným rozporům ve výpovědích manželů v jednotlivých detailech a na straně druhé bagatelizovaly veškeré odpovědi, na kterých se manželé prakticky shodli, přičemž takovéto nesprávné hodnocení důkazů není v prvostupňovém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodněno, k čemuž Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobkyně poukázala na závěry rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 6. 2022, č. j. 63 A 6/2022-38. Dodala, že drobné rozpory ve výpovědích manželů mohly být způsobeny vysokým věkem manžela žalobkyně.

6. Žalobkyně odmítala závěr, že ji manžel ve Vietnamu častěji nenavštěvoval. Po velkou část doby, po kterou manžel žalobkyně do Vietnamu necestoval, byla doprava z České republiky do Vietnamu buďto zcela nemožná, mimořádně ztížená, anebo velmi drahá. Manžel žalobkyně je v důchodovém věku a předražené letenky si nemohl dovolit. Rovněž s ohledem na jeho věk není časté létání na takto dlouhé vzdálenosti vhodné, a proto mladší žalobkyně plánovala přicestovat za manželem do České republiky. Podle žalobkyně věkový rozdíl 19 let nelze považovat s ohledem na věk žalobkyně a jejího manžela za natolik výjimečný. Správní orgány nepřihlédly k tomu, že většina indikativních kritérií obsažená ve sdělení Komise č. COM (2009) 313 final svědčí o tom, že manželství žalobkyně účelové není.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost. Má totiž za to, že správní orgány v řízení postupovaly správně a v souladu se zákonem, o čemž svědčí i usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 3. 2023, č. j. 16 A 6/2023-41, a ze dne 26. 6. 2023, č. j. 16 A 13/2023-54, jimiž soud nevyhověl žalobkyni ve věcech ochrany proti nečinnosti správního orgánu. Konstatoval, že v řízení byl dostatečně zjištěn skutkový stav a napadené rozhodnutí netrpí nepřezkoumatelností, k čemuž poukázal na závěry rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 108/2019-122. Žalovaný podotkl, že konzul je ten, kdo se nachází v daném regionu a je v kontaktu s žadatelem, tudíž má možnost věc objektivně posoudit s přihlédnutím ke znalosti místních podmínek. Upozornil, že v řízení již jednou rozhodnutí velvyslanectví zrušil, a to pro nedostatečně zjištěný skutkový stav, neboť ze souběžně vedeného vízového řízení ve věci nezletilé dcery žalobkyně vyplynulo množství neobjasněných skutečností, které bylo třeba prostřednictvím nového paralelního pohovoru s manželi vyjasnit. Velvyslanectví následně skutkový stav do zjistilo, a proto bylo prvostupňové rozhodnutí vydáno v souladu s předcházejícím zrušujícím rozhodnutím žalovaného.
8. Dále žalovaný sdělil, že oba správní orgány řádně zjistily skutkový stav, ze kterého plyne závěr, že manželství bylo uzavřeno účelově. Správní orgány unesly důkazní břemeno a rozhodly v souladu s principem přiměřenosti. Žalovaný uvedl, že v řízení není sporu o tom, že by žalobkyně neunesla důkazní břemeno na počátku vízového řízení (prokázala uzavření manželství s občanem Evropské unie). Avšak Česká republika jako suverénní stát nemusí cizinci pobyt na svém území umožnit, unese-li důkazní břemeno stran účelovosti manželství dle § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců (čl. 35 směrnice 2004/38/ES), k čemuž došlo v nyní projednávané věci. Žalovaný poukázal na možnost realizace společného života manželů v jiné třetí zemi, k čemuž odkázal na závěry rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci C-127/08. Dovodil, že je-li naplněn jen jeden ze zamítacích důvodů stanovený vnitrostátním právem, lze rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie odeprít udělení víza. Na podporu uvedeného tvrzení odkázal na rozsudek NSS ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, dle něhož zákon o pobytu cizinců definici manželství uzavřeného účelově neobsahuje, avšak jedná se o otázku skutkovou. Veřejné právo není při hodnocení manželství vázáno vymezením jeho účelu normami práva soukromého. Vyhovuje-li manželství účelu vymezenému normami soukromého práva, neznamená to bez dalšího, že nemůže být uzavřeno účelově, k čemuž poukázal na rozsudek NSS č. j. 9 Azs 410/2017-96. Žalovaný k žalobním námitkám týkajícím se nemožnosti osobního setkání manželů

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

v předcházejících letech uvedl, že žalobkyně nesdělila, jakou konkrétní část předcházejícího období myslela, přičemž manželé měli možnost setkat se v jiné třetí zemi, například na půli cesty, kam by byly letenky levnější a vzdálenost kratší. Manželé však žádnou snahu o osobní setkání napříč jejich vztahem netvrdili ani neprokázali.

9. Žalovaný uvedl, že žaloba je značně obecná a žalobkyně nesdělila konkrétní skutečnosti, které shledává za nesprávně či nedostatečně zjištěné. Žalovaný podotkl, že podoba žaloby předurčuje podobu rozhodnutí o ní. Dále zdůraznil, že správní orgány hodnotí žádost o vízum, jako by byla podána řádně a na manželství nahlíží jako na řádně uzavřené. Až v případě důvodných pochybností je přistoupeno k šetření ve věci. Konstatování skutečností svědčících ve prospěch manželů je pak jedním ze zjištění správních orgánů. Dojde-li však správní orgán k závěru, že se jedná o účelově uzavřený sňatek a disponuje-li dostatkem skutkových zjištění, je jeho rozhodnutí vystavěno zejména na důvodech svědčících v neprospěch žalobkyně. Žalovaný uvedl, že věkový rozdíl mezi manžely nebyl důvod pro zamítnutí žádosti o vízum, natož pak důvod izolovaný. Jde o přístupující okolnost svědčící o účelovosti sňatku. Podotkl, že z jednání žalobkyně vyplývá, že nemá v úmyslu vést se svým manželem společnou domácnost, leda v Evropské unii nebo České republice. Pokud by žalobkyně netyla z obdržení víza, s manželem by společnou domácnost nevedla; v minulosti ji prokazatelně nevedla. Není podstatné, co manželé tvrdí, ale jak se reálně chovají. Závěrem žalovaný připomněl rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Gül proti Švýcarsku, stížnost č. 23218/94, v němž bylo konstatováno, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu.

Replika žalobkyně

10. V replice žalobkyně setrvala na podané žalobě. Podle žalobkyně vyjádření žalovaného k žalobě neobsahovalo žádnou relevantní argumentaci. Zopakovala žalobní námitky stran nesprávného posouzení jejího manželství jako účelového a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

Ústní jednání

11. Při ústním jednání konaném dne 26. 3. 2024 zopakoval zástupce žalobkyně podstatné žalobní body a zdůraznil, že neexistují žádné pádné důvody pro závěr, že manželství žalobkyně a jejího manžela bylo uzavřeno účelově. Pokud správní orgány shledaly vzájemné nesrovnalosti a rozpory ohledně některých skutečností, o nichž manželé vypovídali, pak se jednalo o nepodstatné věci, v těch podstatných věcech se manželé shodli. Zástupce žalobkyně zdůraznil, že manželé chtějí spolu žít, chtějí žít v České republice, a nikoli se pouze potkávat ve třetí zemi na půli cesty, jak navrhoval žalovaný. Zástupce žalobkyně navrhl, aby soud provedl důkaz svědeckou výpovědí manžela žalobkyně k okolnostem uzavření jejich manželství a aby provedl listinný důkaz fotografiemi, pořízenými v době po rozhodnutí správních orgánů.
12. Zástupce žalovaného setrval na svém negativním stanovisku k žalobě. I on zopakoval svá tvrzení obsažená v písemném vyjádření k žalobě a zdůraznil, že na nepodstatných rozporech nebylo rozhodnutí správních orgánů založeno. Zdůraznil, že správní orgán prvního stupně se po zrušení prvního rozhodnutí o žádosti žalobkyně o krátkodobé vízum zabýval opakovaně a dle jeho názoru dostatečně, přičemž po zhodnocení všech zjištění dospěl ke správnému závěru.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Posouzení věci soudem

13. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty třiceti dnů po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet i bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
14. Po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu správního spisu a po uskutečněním ústním jednání dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou žalobkyně spatřovala v tom, že žalovaný řádně nevypořádal její námitku uvedenou v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, že velvyslanectví se v řízení neřídilo závazným názorem žalovaného vyjádřeným ve zrušujícím rozhodnutí ze dne 8. 2. 2023 ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a to stran pochybností vyplývajících z provedených paralelních pohovorů žalobkyně a jejího manžela. Nepřezkoumatelnost spatřovala rovněž v tom, že napadené rozhodnutí vychází z nepodložených spekulací a domněnek o tom, jak žalobkyně při pohovoru kývala hlavou.
16. K namítané nepřezkoumatelnosti soud uvádí, že na rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza nelze klást nároky obsažené v § 68 odst. 3 a § 89 správního řádu, což plyne zejména z § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jenž vylučuje aplikaci druhé a třetí části správního řádu na v něm uvedená řízení. Tato skutečnost nicméně neznamená, že by rozhodnutí nemuselo být dostatečně odůvodněno. NSS například v rozsudku ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011-221, uvedl, že „*povinnost správního orgánu sdělit neúspěšnému žadateli důvody neudělení víza odpovídá nárokům, které jsou na postup správního orgánu kladeny v souvislosti s povinností respektu k ústavou zaručeným právům a zákazem diskriminace a libovůle při výkonu zákonem svěřené působnosti. Neúspěšný žadatel má legitimní právní zájem na tom, aby mu byly důvody neudělení víza sděleny. Toto sdělení totiž může mít zásadní význam pro jeho další úvahy o tom, zda lze shledané nedostatky odstranit před případným podáním nové žádosti o udělení víza. Citované ustanovení je navíc třeba vykládat v tom směru, že cizinci (...) musely být oznámeny nejen právní důvody neudělení víza, ale i konkrétní skutkové důvody a okolnosti, které vedly správní orgán k závěru, že je naplněn některý z důvodů pro neudělení víza (...).*“ Nárok na informaci o důvodech neudělení víza se rovněž analogicky uplatní i na informaci o výsledku nového posouzení důvodů neudělení víza, protože žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza je specifickým opravným prostředkem, na jehož základě správní orgán znovu posuzuje, zda byly naplněny důvody pro neudělení víza (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2013, č. j. 9 As 92/2013-41).
17. Rovněž je třeba zohlednit, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů rozhodnutí či pro jeho nesrozumitelnost skutečně toto rozhodnutí nelze meritorně přezkoumat (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64);

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

taková situace však v projednávané věci nenastala. Zdejší soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností netrpí.

18. Soud konstatuje, že žalovaný v napadeném rozhodnutí na str. 3 v prvním odstavci výslovně uvedl, že velvyslanectví postupovalo v souladu se závěry žalovaného, neboť byl opětovně proveden pohovor s žalobkyní a byly vyžádány dokumenty k žádosti o vízum její dcery. Obsahem napadeného rozhodnutí je pak především posuzování zjištěných skutečností s ohledem na účelovost uzavřeného manželství – porovnání výpovědí žalobkyně a jejího manžela, soužití manželů, znalosti manželů o sobě, udávané cíle cesty žalobkyně, školní docházka dcery žalobkyně atd. Žalovaný tedy námitku žalobkyně, že velvyslanectví se v řízení neřídilo závazným názorem žalovaného vyjádřeným v zrušujícím rozhodnutí ze dne 8. 2. 2023 ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, vypořádal. Stran namítaného posouzení kývání hlavou žalobkyně při otázce ohledně finanční motivace ohledně uzavření manželství soud přisvědčuje žalobkyni, že se jedná o spekulativní závěr žalovaného uvedený v posledním odstavci na str. 4 napadeného rozhodnutí. Kývání hlavou je sice zaznamenáno v záznamu z pohovoru ze dne 24. 2. 2023, který žalobkyně podepsala, avšak z kývání hlavou nelze na nic relevantně usuzovat. Nicméně uvedený nedostatek nemá za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť se nejednalo o stěžejní důvod zamítnutí žádosti o krátkodobé vízum. Napadené rozhodnutí obsahuje celou řadu daleko významnějších důvodů, které soud vylíčí níže.
19. Žalobkyně dále vytýkala žalovanému vydání překvapivého rozhodnutí, neboť v prvostupňovém rozhodnutí není argumentováno provedením aktualizací pohovoru ani dojmem z osobního kontaktu s žalobkyní, přičemž uvedené důvody se překvapivě objevují až v napadeném rozhodnutí. Ani tuto námitku neshledal soud důvodnou.
20. Skutečnost, že odůvodnění rozhodnutí vydaného v rámci řízení o opravném prostředku obsahuje i jiné okolnosti a zjištění, než rozhodnutí vydané v prvním stupni, není ničím mimořádným. Naopak ze své podstaty jsou důvody rozhodnutí vydaného v druhém stupni odlišné a rozšiřující oproti odůvodnění rozhodnutí vydanému v prvním stupni, neboť odůvodnění reaguje především na tvrzení a námitky obsažené v opravném prostředku, čímž odůvodnění prvostupňové zejména je doplňuje či rozšiřuje. V tomto směru soud připomíná zásadu jednotnosti správního řízení, dle níž druhostupňové rozhodnutí navazuje na rozhodnutí prvostupňové, doplňuje jej a pro účely soudního přezkumu tvoří jeden celek.
21. Dále žalobkyně nesouhlasila se závěrem žalovaného o účelovosti uzavření manželství, neboť prokázala své postavení rodinného příslušníka občana České republiky (manželství). Soud ve shodě s žalobkyní uvádí, že pokud správní orgán hodlá zamítnout žádost o krátkodobé vízum z důvodu obcházení zákona účelovým uzavřením manželství, tíží jej v tomto směru důkazní břemeno. Správní orgán tedy musí prokázat úmysl žadatele obejít uzavřením sňatku zákon o pobytu cizinců a úmysl nevést společný manželský život. Občan Evropské unie a jeho rodinný příslušník přitom nemusí dokazovat opravdovost uzavřeného manželství a postačí, pokud doloží vznik manželství, což žalobkyně v projednávané věci učinila. Tím zásadně dochází ke vzniku nároku na pobytové oprávnění. V případě existence pochybností o tom, zda manželství bylo uzavřeno účelově, či nikoliv, má správní orgán povinnost rozhodnout *in favorem matrimonii*, tj. ve prospěch manželství (srov. rozsudky NSS ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, bod 61, a ze dne 14. 12. 2020, č. j. 3 Azs 380/2019-53, bod 15 a zde citovanou judikaturu).
22. Žalobkyně namítala, že žalovaný kladl důraz na okolnosti, jež vytváří pochybnosti ohledně účelovosti manželství žalobkyně, avšak bagatelizoval jiné okolnosti, které existenci vztahu,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

jeho intenzitu a charakter potvrzovaly. Podle žalobkyně byly drobné rozpory ve výpovědích manželů způsobeny vysokým věkem manžela. Soud nepovažuje uvedenou žalobní námitku za důvodnou. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že byly brány v úvahu nejen zjištěné nesrovnalosti ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela, ale bylo zohledněno i to, že se v řadě otázek manželé shodli. Konkrétně je v rozhodnutí na str. 2 uvedeno, že „[v]e prospěch manželů dále hovoří to, že se shodli na způsobu seznámení a průběhu vztahu, a na některých dalších otázkách.“ Ve prospěch manželství byl dále zohledněn společný jazyk manželů (vietnamština) a původ ze stejného kulturního prostředí, neboť oba manželé se narodili ve Vietnamu. Citovaná část odůvodnění svědčí o tom, že bylo bráno v úvahu, že v řadě otázek se manželé shodli, ovšem neshody mezi manželi byly tak zásadní, že to vedlo k závěru o účelově uzavřeném manželství.

23. Podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců „[c]izinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství (...).“
24. Pokud jde o pojem účelově uzavřeného manželství, soud uvádí, že relevantní právní úprava obsažená v zákoně o pobytu cizinců vychází z práva Evropské unie, neboť zákon o pobytu cizinců provádí směrnici 2004/38/ES. Při posuzování účelovosti manželství je tedy třeba dbát na to, aby citované ustanovení § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců bylo vykládáno eurokonformně, přičemž je vhodné přihlížet i k právně nezávazným aktům orgánů Evropské unie (*soft law*) poskytujícím bližší interpretační rámec (srov. bod 28 rozsudku NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, a tam citovanou judikaturu). V případě posuzování účelovosti sňatku se jedná především o rezoluci Rady ze dne 4. 12. 1997, 97/C 382/01, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (dále jen „rezoluce Rady 97/C 382/01“), sdělení Komise č. COM (2009) 313 final a sdělení Komise č. COM (2014) 604 final spolu s příručkou pro účelové sňatky, jež je jeho přílohou (uvedené dokumenty jsou dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/>).
25. Při hodnocení účelovosti manželství tak lze vycházet z indikativních kritérií, která jsou stanovena shora uvedenými prameny evropského *soft law*. Podstatnými indiciemi svědčícími o účelovosti jsou podle čl. 2 rezoluce Rady 97/C 382/01 zejména skutečnosti, že „není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se nikdy před sňatkem neviděli; manželé se neshodnou při uvádění svých osobních údajů, důležitých osobních informací či informací o průběhu své schůzky; manželé nehovoří společným jazykem; sňatku předcházelo předání finanční částky; některý z manželů v minulosti uzavřel účelový sňatek nebo se dopustil porušení předpisů o pobytu cizinců.“ Prokazování účelovosti proto musí být nutně založeno na zjištění okolností provázejících seznámení obou snoubenců, jejich svatbu a následný život (srov. body 22 a 27 rozsudku NSS ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43).
26. Soud shledal, že žalovaný postupoval zcela v souladu s výše zmiňovanými předpisy práva Evropské unie a judikaturou NSS. Na str. 3 napadeného rozhodnutí uvedl žalovaný výčet předpisů práva Evropské unie, ze kterých vycházel, a následně se zabýval jednotlivými indikativními kritérii pro posouzení účelovosti manželství. Žalovaný shledal, že „[k]ritérium, že by žadatelka bez problémů získala právo pobytu sama, nebylo naplněno. Žadatelka nikdy legálně nepobývala v členském státě EU ani v jiné třetí zemi. Žadatelka nedisponuje pracovní smlouvou, není v zemi původu ekonomicky stabilní, což plyne mimo jiné z pohovoru, ve kterém uvádí, že hlavním účelem pobytu v ČR je lepší práce.“ Dále žalovaný Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

uvedl ke kritériu dlouhodobosti vztahu před a po uzavření sňatku a vedení společné domácnosti, že „[ž]adatelka se dle provedených pohovorů s manželem seznámila v roce 2018, kdy byl manžel žadatelky ve Vietnamu na dovolené. První návštěva proběhla v roce 2019 na 1 měsíc. Při této návštěvě manželé shodně vypověděli, že žili spolu. Následně manžel žadatelku nenavštívil v roce 2020 a 2021 vůbec a to z tvrzeného důvodu pandemie COVID-19. Druhá návštěva proběhla v roce 2022 též v délce jednoho měsíce, při které proběhla svatba. Od této doby se manželé nesetkali“. Žalovaný upozornil na neshody manželů ohledně svých minulých vztahů a na neznalost manžela žalobkyně stran její dcery a nevědomost o dalších dvou dětech žalobkyně.

27. V další části odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný věnoval udávanému účelu cesty žalobkyně, který žalobkyně měnila. Podle žalovaného žalobkyně v rámci pohovoru prokázala znalost jejího budoucího zaměstnání, avšak neprokázala znalost ohledně povinné školní docházky své dcery v České republice. Žalovaný upozornil, že manžel žalobkyně nezná blíže dceru žalobkyně, ačkoliv uvedl, že si říkají otče a dcero. Manžel žalobkyně neví, do jaké třídy dcera žalobkyně chodí či jaký je její nejoblíbenější předmět, přičemž manžel žalobkyně uvedl, že posílá peníze na vybavení do školy a zařizuje její vzdělávání na území České republiky. Dále žalovaný podotkl, že se manželé neshodovali ohledně roku žádosti o ruku, ohledně data svatby, ohledně prstýnků či otázky svatební cesty. Žalobkyně uvedla, že se zasnoubili v srpnu 2019, zatímco manžel uvedl, že k zasnubám došlo již v roce 2018. Žalovaný dodal, že žalobkyně uvedla, že manžel si žádný prsten nekoupil, jelikož je starý a už jej nepotřebuje, zatímco manžel uvedl, že si vzájemně prstýnky vyměnili. Žalovaný poukázal na to, že manželé nebyli na svatební cestě z důvodu epidemie COVID-19, avšak opatření spojená s epidemií skončila v říjnu 2021. V mezidobí od března 2020 do října 2021, byla tedy cesta do Vietnamu ztížena, nikoliv však nemožná. Žalovaný uvedl, že manžel mohl bez problému do Vietnamu přicestovat v rozmezí od srpna 2019 do března 2020 a následně od října 2021 doposud. Manžel však žalobkyni navštívil pouze jednou, a to za účelem uzavření sňatku. Žalovaný rovněž uvedl, že společný plán do budoucnosti je kromě práce žalobkyně v České republice zcela vágní, neboť žalobkyně v pohovoru dne 25. 10. 2022 uvedla, že s manželem zatím žít v České republice nechce, jelikož chce přicestovat pouze na krátkou návštěvu a až za rok až dva se do České republiky možná přestěhuje. Na základě uvedených zjištění dospěl žalovaný k závěru, že žalobkyně uzavřela sňatek účelově a nemá v úmyslu vést s manželem společnou domácnost. Uzavřením sňatku s občanem České republiky se žalobkyně pouze snažila získat právo pobytu, jež by jí nepříslušelo, a tím si mj. zlepšit svou socioekonomickou situaci.
28. Se závěrem žalovaného o účelovosti uzavření manželství se soud po prostudování zjištěných skutečností ztotožňuje. Žalobkyni se nepodařilo uvedený závěr zpochybnit tím, že rozpory ve výpovědích vysvětlovala vysokým věkem manžela, tedy jeho špatnou pamětí. Množství rozporů je značné, a protože se týkají zásadních skutečností, zvláště např. nevědomost manžela o dvou dalších dětech žalobkyně, nelze je věrohodně omlouvat špatnou pamětí. K tvrzení žalobkyně, že ji manžel ve Vietnamu nemohl častěji navštěvovat, jelikož po velké část doby, po kterou manžel žalobkyně do Vietnamu necestoval, byla doprava z České republiky do Vietnamu buďto zcela nemožná anebo mimořádně ztížena, soud uvádí, že uvedenou námitku již přílehavě vypořádal žalovaný, jak je uvedeno v předchozím bodě tohoto rozsudku. Manžel žalobkyni nenavštívil (krom návštěvy za účelem uzavření manželství) před epidemií COVID-19 ani poté, kdy se už cestovní restrikce neuplatňovaly. Tedy vysvětlení žalobkyně není důvěryhodné. Stejně tak neshledal soud důvěryhodným vysvětlení, že letenky byly pro manžela žalobkyně, jakožto důchodce, cenově nedostupné, neboť na cestu s cílem uzavřít s žalobkyní manželství, měl finančních prostředků dostatek. Ostatně mu mohla na letenky finančně přispět žalobkyně, jeho manželka. Věk manžela Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobkyně rovněž není věrohodným důvodem, proč by manžel nemohl letět do Vietnamu za žalobkyní, neboť v cestě za svatbou mu jeho věk nebránil, přičemž žalobkyně neuvedla žádné konkrétní zdravotní komplikace, které by jejímu manželovi bránily v cestování letadlem. K tvrzení žalobkyně, že věkový rozdíl 19 let nelze považovat s ohledem na věk žalobkyně a jejího manžela za natolik výjimečný, soud uvádí, že samotný věkový rozdíl mezi žalobkyní a jejím manželem není stěžejním důvodem o závěru o účelovosti manželství, avšak jedná se o doplňující skutečnost, která závěr o účelovosti manželství podporuje, neboť generační věkový rozdíl mezi manžely není zanedbatelný, a to ani s ohledem na aktuální věk obou manželů.

29. Soud tedy konstatuje, že žalovaný objektivně posoudil shody a rozpory ve výpovědích manželů, přičemž vycházel nejen z jejich výpovědí, nýbrž i ze shromážděných listinných důkazů. Ani soud nemá s ohledem na skutková zjištění pochybnosti o tom, že se jedná o účelové manželství a že manželé nemají zájem vést společný rodinný život, který dosud nevedli. Uzavření manželství bylo bezpochyby pouze nástrojem k získání práva volného pohybu a pobytu žalobkyně v zemích Evropské unie. Jedná se tedy o obcházení zákona o pobytu cizinců tím, že žalobkyně účelově uzavřela manželství s cílem získat vízum k pobytu na území. Žalobkyni se výše uvedené rozpory a nesrovnalosti ve výpovědích nepodařilo v žalobě věrohodně vysvětlit. Soud podotýká, že nespochybňuje, že se žalobkyně se svým manželem v řadě otázek shodli, nicméně rozpory ve výpovědích manželů v řadě dalších otázek byly zásadní.
30. Soud neprovedl důkazy navrhané žalobkyní (svědecká výpověď jejího manžela a fotografie), neboť soud vychází se skutkového stavu, jaký tu byl v době rozhodování správního orgánu (k tomu srov. § 75 odst. 1 s. ř. s.). Navíc manžel žalobkyně byl vyslechnut ve správním řízení dne 28. 11. 2022, kdy podával vysvětlení a v závěru sám uvedl, že to je vše, co chce k dané věci uvést.
31. Žalobu vyhodnotil soud v mezích uplatněných žalobních bodů jako zcela nedůvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
32. Současně soud v souladu s § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem dne 26. března 2024

Mgr. Lenka Havlíčková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.